

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ вносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно 1 „ — „
для заграниччя 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділя і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2.)

Оголошення приймає ся за
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надісланім“ по 10 кр.
від стрічки.

БУКОВИНА

Руска читаюча громада.

(Примітки до пізнання Русинів).

II.

Чи „наші Архімеди і молоді наші вчителі“ відкрили що нового, коли їм довело ся часом сказати дещо про байдужність рускої читаючої громади, се річ маловажна. Бути може, що „в тій їх новій ніби-то науці (себ то у вказуваню на вину громади) багато суперечного, недорічного, зарозумілого самодурства і сліпоти“, хоч дивно, від кого би они за таку науку діставали в нагороду достойні оплески, — чи від тої громади, на котру звалюють вину? Нікого-ж иньшого до оплесків нема! Поки-що оплески збирають ся у нас за потуранє всім хибама рускої громади та за величанє єї дрібних чеснот...

Але все те дрібниця, а важне се, що й такий старий громадянин, як поважаний директор Борковський не находить ради на байдужність рускої читаючої громади, т. е. в тім випадку рускої інтелігенції, бо чей же робітник наш, що угле копає або кипячку добуває з ям, не читає ні „Дѣла“, ні „Зорі“ ні „Буковини“ і т. п., а мова є про людей таких, що могли би і повинні би читати такі газети.

„Доля наша не залежить від нас са-

мих; не в однім і самі ми винні, тільки не у всім; а вина наша, там де она є, знов має нераз свої причини, що не цілком залежить від нашої сили і волі; про те говорити треба з великою-превеликою розвагою! Громаді не конче мусить подобати ся те, що редакциям або письменникам подобає ся; впрочім Русини бідні, не спроможні на книжки і часописи. Відказувати на громаду не допоможе зовсім!“ От що виходить з наведених нами заміток дир. Борковского про руску читаючу громаду. Як бачимо, не багато більше, як з „криків для достойних оплесків наших Архімедів“, що їх пов. директор без причини називає дїтвацкими ловами на славу. Атже се також може виглядати на зовсім немилу прикмету у старшого чоловіка, котрий, признавши сам, що „не має голови“ до того, аби поради, як поправити декотрі відносини, бере на глум молодих людей, що думають над їх поправою. А що більше, підсуває їм „дїтвацкі лова на славу“, без ніяких цирііших і поважійших намірів. Се вже стареча пересада, коли не що гірше. Не видумали в тій справі нічого старі Архімеди; отже нехай позволять молодим шукати причин лиха. Старі Архімеди говорили і говорять все: „відказувати на громаду нічо не допоможе!“ і повели громаду так, що остали ся самі генералами без войска; а молоді Архімеди думають, що

наука, яку дехто зве „відказуванем на громаду“, може таки отворить декому очи, а бодай визве ширшу дискусію. Лихо єсть, не в однім і ми винні, — се признають і старі і молоді; але старі радять тепер як Толстой, не противити ся злу і ждати на Бог знає що; молоді-ж, більше нетерпеливі, раді би усунути нашу вину бодай там, де она є і залежить від нашої сили і волі. За такі наміри не повинні они від старших чути глум, а хиба прихильну заохоту.

Справді, з великою-превеликою розвагою годить ся розбирати сю річ, а хоч зовсім не багато писало ся в нас о тім, все-ж таки в остатних кількох роках і не мовчало ся о тім. Писали о тім з великою розвагою такі досвідні письменники, як др. Франко, Павлик і Кониський, і хоч бачили вину і по стороні письменників, але бачили єї також і по стороні читаючої громади, та зовсім не дораджували „не відказувати на громаду“, знаючи добре, що від громади залежить як не все, то дуже багато, а виказуване хиба єї може помогти. Писали они о тім з нагоди статі одного з „молодих Архімедів“, котрому й не снили ся дїтвацкі лова на славу, а котрий хиба, як умів, так радив, та хотів почути, що старі Архімеди на то скажуть. Варто пригадати собі погляди д-ра Франка, Павлика і Кониського на сю справу та порівнати їх з поглядами дир. Борковского, — може хто,

257

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Ксобилянської.

(Дальше).

Він дивив ся через хвилину на мене, а опісля сказав: „Дивна річ, ви шукате в-одно борби.“

„Чоловік зрікає ся великого життя, коли зрікає ся борби! каже десь новочасний філософ Ніцше.“ відповіла я ему.

„То ви тужите за таким великим життям?“

„Я не знаю... я тужу... але ви знов будете сміятися, Орядин, коли я то скажу.“

„Ні.“

„Я тужу за барвами, за світлом, за гармонією.“

„Ви тужите за красою і досконалістю!“ докінчив він поважно. „Але який кінець того всего?“

Я здвинула плечима і усміхнула ся сумовито. „Я не знаю, Орядин, однак я марю нераз о якімсь великим щастю або прегарнім душевнім спокою!“

„Ну, марити можна, пісні свого духа можна прислухувати ся і не без цікавості, однак з часом настає і тому кінець. Не скажу, що все те, що вас тепер обходить так глибоко, стане ся вам байдуже; те не наступить у вас може ніколи, тому що ви вмiєте, як я вже перше за-

мітив, одушевляти ся, так як другі вмiють малювати або грати; — ви лише зміните спосіб погляду на річ, іменно возьме у вас обективний критицизм перевагу. Вам буде вести ся як мені. Коли я пересвідчив ся, що в змаганнях кожного криє ся потайний план, що свідчить про особисті інтереси, відвернув ся я з відразою від всієї тої німої комедії, яку грає на жаль так само молодіж як і старші, — і затужив за самою. Я дійшов до переконання, котре заявлю вам словами згаданого вами перше „пророка“ Ніцшого: „Wir sind ein Pöbelmischmasch das Heute und das will Herr sein!“

„То сумне переконанє, але на те ще є відрада, Орядин! — Ви кажете словами Ніцшого: „Wir sind ein Pöbelmischmasch das Heute und das will Herr sein“ — а я, відновім вам на те словами того-ж самого пророка: „Das überwindet mir, Ihr „höheren“ Menschen!“

„Так, Наталко, „Ihr „höheren“ Menschen!“ — однак звідки возьмете тих висших людей?“

„Ми самі станьмо ними, учім других ставати ними.“

„Ба!“ сказав він насмішливо, „хто перемагає себе лиш тому, щоби стати „висшим чоловіком“? Хто журить ся о ідеальні вимоги? Хто зрікає ся охотно користий? Покажіть мені нині таких? Та ні, я спитаю лиш просто вас, чому н. пр. виходите ви за чоловіка, для котрого не маєте ні крихітки любови або хоч поважання? До чого тут отєя досмертна лож? Коли

би ви йшли дорогою „висного чоловіка“, то повинні радше вмерти, як таке чинити?“

„Я вже не є его суджена!“

Він видивив ся на мене і спаленів. „Ні? Чи справді, Наталко? не жартуете?“

„Не жартую. Я ще не сказала того Лорденови, однак за кілька днів довідає ся о тім, а небавом потім покину я й свою рідню.“

„Яке-ж щастє!“ сказав він, віддыхаючи глибоко і его очи засияли.

„Се щастє завдячую собі сама. Я і вдячна отєій хвилині, що она звела нас ще раз на прощанє на самоті. Я від'їду до Ч., Орядин. Там дістала я місце товаришки в одній дами.“

Він ледви дослухав, що я говорила, вхопив обі мої руки і потягнув їх до грудий.

„Ідть зі мною на село, Наталко!“ просив зворушеним голосом. „Ви-ж знаєте, що я вас люблю, стантьте моєю!“

„Се не може бути!“ — відповіла я так само зворушена, уникаючи его горячого погляду.

„Чому ні?“

„Тепер я не можу.“

„Так у вас завмерла вже всяка прихильність для мене?“ спитав.

„Я не знаю... я тепер дійсно не можу.“

„А однак ми були собі колись такі близькі!“

„Справді, однак між нами лежать наслідки часу... Ах, Орядин, оставте мене ще! Мені ще треба самій бороти ся, а й вам так само!“

„Я не хочу більше бороти ся; ви чули, що

заохочений тим, скаже дещо нового та подасть яку раду.

В ч. 23-ім „Зорі“ з 1892 р. під заголовком: „Нема гроший!“ була поміщена стаття, що своїм змістом звернула на себе увагу декотрих людей, а іменню письменників. „Діло“ передрукувало сю статтю в двох остатніх числах з р. 1892, згодившись зовсім з автором її, а „Народ“ подав деякі свої замітки до неї. Справа, в тій статті порушена, стоїть так само, як в р. 1892; для того подамо передовсім замітки „Народа“, з котрих впрочім можна собі пригадати, про що була мова в тій статті. Д. М. Павлик в статті: „Неоплатність руско-української літератури“ в „Народі“ ч. 2. з року 1893 пише так: „Під невидним та прозаїчним заголовком „Нема гроший!“ д. О. М. зачепив у 23. ч. „Зорі“ за 1892 р. переважну справу для дальшого розвою руско-української літератури. Д. О. М., горячий прихильник того розвою, стверджує факт, що наводять противники українства против потреби існування української літератури — неоплатність тої літератури, неоплатність не тільки там, де тій літературі не вільно розвивати ся, а й у нас, де розвій її залежить майже виключно від самої рускої суспільности — від її волі й потреб. Д. О. М. звальє тут головну вину на руску публіку, що більших, серйозніших книжок не бере в руки, а ловить ся хіба на брошури — на дрібні повістки, молитовники, життя святих, малі збірники пісень, історійки Русей (з образками!), сонники, листи небесні і т. н. Переважно живе наша читаюча публіка газетами і просвітними популярними виданнями, та „образована“ частина тої публіки (попи, урядники і т. н.) безцеремонно обходять ся з періодичними видавництвами: не платять за них, ще й гнівають ся, коли того домагати ся, не подають своїх нових адрес після переносин, через що редакції тратять ся на посылки в давні місця і т. н. Точні тут тільки селяни і взагалі бідніші Русини, і се, скажемо ми, не дивниця, бо такі люди знають оцінити чу-

жу працю й видатки тому, що самі живуть тільки з праці тай на друковане слово дивлять ся поважніше, ніж наша „висша інтелігенція“. На доказ безцеремонности наших „інтелігентних“ і багатших людей із замовляваними ними періодичними видавництвами, ми могли би навести незлічимі докази з практики нашого власного видавництва (Народа). Наше видавництво ніхто так не підорвав, як такі українстворчі, галицькі, читателі. Підорвали-ж вони его тим, що ми їм послали „Народ“ до плати роками, на само слово, що заплатять, а вони й доси не здогадують ся про те. А бувало й гірше... Д. О. М. наводить наріканя органів усіх трох наших політичних партій — „Діла“, „Галицької Русей“ і „Народа“ — на своїх передплатників і прихильників, та стверджує такий сумний факт: „Ніяка програма політична не одушевляє галицької рускої суспільности так, щоби вона сей адо той орган зміла оцінити і ему відповідно помагати.“ „Інтелігенція наша, каже слушно автор деінде, — не знає своїх обовязків що-до спомогання видавництв, хоч знає 30 літ кричати про правосиє. Через неточність читаючої публіки, видавці газет неточні супротив друкарень, не можуть платити співробітникам, газети не розвивають ся. Руско-українські писателі мусять заробляти собі на хліб инакше, пишуть тільки у свята, прихашем, і багато з них хапають ся до праці в чужих літературах: московській, польській і т. д. „Потїха, що ось то нашими людьми инші народи радують ся, вчать ся від них, слухають їх, — потїха така дуже „сирітека“. Про купку руско-українських писателів, що держать ся українства, неважаючи ні на що, п. автор каже так: письменники наші, можна сказати, люди єдині! Працюють за спасибіг нераз і ціле жите. Видко, і нарід їм любий і праця для нього їм люба і вони жертвують для неї всі свої сили. Але ті люди божим духом не живуть, вони про свою предивну владу нераз і нещасливі, переслідувані, гнетені, а то, бувало, й го-

лодні! Як би вони не журились о хліб насущний, мали погідні думки, не були заняті сею сїрою будденщиною, то надійсь, не такі твори творили-б. У наших народів перший лучший меткий репортер гроші збиває, а у нас і лучший письменник нічого писемом не заробить“.

„Як бачимо, правда — каже на се д. Павлик. Та тільки не вся. Безсовістних замовлявачів періодичних видань — стосунково мало; більша частина їх таки платить — адже-ж відкисє удержує ся у нас та на Буковині поверх 20 періодичних видань! Тому-ж, що замовлявачі періодичних видань та ширша публіка не надто запалують ся до руско-українських творів загалом, — також мусять бути якась причина. Нам бачить ся, що тут більше винні самі писателі і взагалі ті, що ведуть наші видання, аніж публіка. Не бійте ся, і найтупіший наш читатель не відірве ся від свіжої, живої праці, написаної так, щоби з неї, як то кажуть, аж искри сипали. Та майже нічого такого у нас не водить ся. Наші писателі — вони-ж і політики — самі мало образовані і мало самостійні, систематично підходили під лад нашої „інтелігентній“ публіці — темній, поровистій і претенціональній, з доброю порцією кастового клерикального духа. Через те та публіка так увикла до того, щоби її гладити по голові, що взагалі не терпить нічого свіжого, нового — такого, що йшло би против її, віками скреплених думок і смаку. Критику така публіка уважає за атентат на себе, чи то на — „народні святаці“. Маючи на думці вдоволити таку публіку, наші писателі й політики самі по найбільшій частині уподобили ся їй, то є — по просту звели ся ні на що. Пишуть вони як би за напасть. Ані змісту, ані форми! (Тут висказує автор свою неприхильну гадку про декотрі наші видавництва).

„Гарних стилістів — пише д. Павлик дальше — серед наших писателів майже нема, та нема й таких, котрі би добре бачили і показали другим нужденність нашої т. наз. літературної мови — і мосвофілів і

я говорив. Ідуть зі мною на село і жиймо лиш для себе!“

„Перед хвилиною казали ви, що не любите простого народу!“

„Я его не люблю, але я вас люблю! Ви вистарчили-б мені за все проче! Ходить зі мною, хоть би і завтра, хоть би і зараз!“ Его очи окинули мене жадно, горячо, і він приступив ближє до мене. Я мимоводі відступила ся о крок від него і бояла ся глянути ему в лице, щоби не переняла ся також тим, що заволоділо ним в тій хвилі так сильно. Я бояла ся впливу его гарної милої ієтоти, що, облита соняшним світлом, пишала ся передо мною в своїй повній красі.

„Що би вам остало ся, коли-б ви перестали мене любити?“

„Я не переставав би вас любити! Ідуть зі мною, жиймо для себе!“

„Я не можу. Не можу й на те згодити ся, щоб ви закопали ся задля мене і змарнували свої сили. Орядин, я так вірю в ваші спосібности! Впрочім подумайте над нашим народом, над тим бідним народом!... Мене неустанно гризло би сумліне, що я відорвала ему перед часом одну силу для себе і она змарнувала ся, не живучи в спосіб, відповідний ей характерови. Подумайте, Орядин!“

Він зітхнув глибоко і потер нетерпеливо чоло і очи. Я бачила, що мої слова не оставали ся без впливу на него, що однак боре ся чогось з собою.

„Подумайте, Орядин!“ просила я его лагідно.

Він усміхнув ся слабо і поглянув десь далеко вперед себе. „То одно не давало мені ніколи спокою!“ сказав врешті, „той нарід! Се правда, він страшно нещасливий, однак...“

„І в его житю нема ще полудня!“

„Нема полудня!...“ повторив звільна, протяжно. „Се дуже притєтаюча гадка, однак...“

„Що-ж однак?“ спитала я живіше, приступаючи знов ближє до него.

„Ми не здібні осягнути се полудне. Ми не осягнемо его ніколи, бо в нас за слаба сила супроти ворожої потуги!...“

Мене обгорнули рознука і жаль. „Ви знеохочені до крайности, Орядин! Ви не є свобідний і гордий чоловік, коли так о нашій будучности думаєте!“

„Не відмовляйте мені почутя гордості, бо я его маю!“

„Так берітесь до чогось, робіть щось, якусь працю, що сталась би світлом для других, а потїхою у вашім житю, що чинило би вас твердим, могучим і гідним поваги. О, ви би се могли, як би лише хотїли! Я знаю, знаю, що могли би!“

Він усміхнув ся і притиснув мою руку до уст. „Се все гарно, що ви говорите і ви кажете правду, однак скажіть, чи підете за мене, коли так вірите в мене?“

„Тепер ні, Орядин, я не можу! Впрочім що вам з такого буденного щастя? Оно мірять ся лиш годинами, ми і не оглянемоєь, як его ко-

нець настане, а тоді що? Скажіть, що тоді? Ні, ми обоє не здібні до того, нам треба широкого, барвного житя!“

„По-при мене минає тепер щастє і я хочу его тепер спіймати!“ сказав він зворушений і его очи засияли.

„Се не є щастє!“ відповіла я.

„Я відчуваю, що щастє.“

„Ви відчуваєте лише тепер так. Коли-б ми побрали ся, то се, що здає ся вам тепер щастєм, щезло би; ми здонтали би его несвідомо і нам не осталоєь би нічого... мені не осталоєь би нічого!“ Сі послїдні слова договорила я майже нечутно. Він мінив ся мені перед очима. Я бачила, як его горяча натура брала над ним верх, як в нїм варило ся і як якісь горячі, нетерпеливі роздрознюючі думки рвали ся ему на уста.

„Що ви говорите!“ розсердив ся. „Скажіть радше, що ви мене не поважаєте, що я в ваших очах унав, що я вам за малий герой, що не вистарчаю вам більше, як вистарчав може колись!... Ах, ви мене ніколи не любили!“

„Я лиш вас любила!“

„Так чому-ж не хочете вийти за мене?“

„Я не можу, Орядин, тепер ні, тепер ні!“ Він побїд. „Отсе мене й лютить, що тепер ні!“ сказав.

„Може колись пізнійше!“ благала я, шукаючи его зворушеного погляду, що блукав десь неспокойно надо мною. Я терпіла разом з ним в тій хвилі, однак чула виразно, що не сьмію піддати ся его благаню задля себе і задля него са-

народовців, котрі й тут різняться ся хіба тим, що одні пишуть етимологією без дашків, другі етимологією з дашками, або фонетикою.

Відтак д. Павлик ганить галицьких письменників за їх мову і каже, що в українських письменників більше літературного смаку й живости, хоч у них — по думці д. Павлика — взявши взагалі літературний смак і живість більше формальні: гарна мова, більша викінченість праць. Ідейности, вселюдського або хоть всенационального українського змісту, відтворювання справдішнього життя на Україні у сучасних українських писаннях мало. Всі хіби у читаючій публіки змінюють ся, коли настануть інші відносини політичні."

НОВИНИ.

Чернівці, дня 25-го червня 1896.

† **Евгеній Ганкевич.** Вчора наспіла пізнім вечером сумна вість з Кіцмана, що субтитут нотаря Евгенія Ганкевича помер там вчора по короткій недужі. Та несподівана вістка викликала між зібраною громадою черновецькою пригноблююче вражіння, бо Евгеній Ганкевич належав до щирих і трудолюбивих народовців і був ще молодий чоловік; мав ледви трицять кілька років. Кіцманська руска громада втратила в ній одного з найщиріших громадян, чоловіка загальнолюбленого і поважаного. Похорон его відбуде ся завтра рано.

Іменоване. Податковий інспектор при льокальній комісії податковій Михайло Лазуркевич іменованний фінансовим комісарем в Чернівцях.

З черновецького університету. При вчерашнім виборі вибрано ректором на 1897 р. професора римського права д-ра Ернеста Грузу.

Міністер залізниць Гуттенберг приїде до Чернівців мабуть в середу і огляне буквинський шлях державних залізниць. Тепер було би на часі, аби буквинські послы поговорили з міністром про особну дирекцію руху в Чернівцях, а міністер міг би сам у власній особі переконатися о потребі такої дирекції.

Повітове товариство учителів в Сереті відбуло в неділю, дня 21-го с. м., загальні збори в С. Онуфрію. По повитанню головою товариства

мого, задля его будучности, що запропастилася би в простім, его вдачі цілком невідповідним занятю, котре не ситило би его духа, не давало би відповідного корму ні его ні моїй душі.

Що значить: колись? спитав він бурливо. Я не вірю в ніякі „колись“, се чули ви прецінь від мене! Я вас тепер хочу, як стоїте ось тут передо мною, з вашим теперішнім чутем, з теперішнім знанем, і з теперішньою красою. Я вас тепер люблю."

„Коли-б ви мене зрозуміли, Орадин!“ промовила я, піднімаючи як в розпучі руки к ньому. „Я не так думала! О Боже мій, як се вам сказати? Ми змінили ся обоє тоді, коли не належали до себе, і мусіли би знов змінити ся, щоб могли собі на ново і на віки належати!“

„Я се бачу. На вашу думку я себе „сплямив“, відбив ся з дороги чесною, з дороги „висшого чоловіка“, а тимчасом ви... скажіть мені отверто!“ перебив себе дрожачим голосом. „Я вам не вистарчаю, не правда-ж?“

Се була важка хвиля. Я чула, як мені зникла вся кров з лица, як его жаркі очи впились в мене і, дожидаючи нервово відповіді, вичитували із спущених очей і з зворушення цілої моєї істоти те, що уста не могли ніяк вимовити.

„Наталко, погляньте на мене!“

Я не могла.

„Лише раз, однієїнкий раз, щоб вичитав свою долю!“ Его голос краив мое серце і я затисла зуби. Несмілим, розгорілим, переляканим поглядом окинула я его гарне, тепер аж побілі-

Семеном Мироновичем мала уч. Т. Дашкевич відчит про „волю і самостійність“, а надуч. Галер про „виховуючий вплив читання“. Уч. Лев Бимер жадав, щоби при всіх народних школах заложено бібліотеку для учеників, а уч. Е. Баланович з Клімівців поставив внесенне: Просить ся ц. к. кр. раду шкільну постарати ся о те, щоби в бібліотеки для учеників принимати рускі книжки етимологічні так довго, як довго нема таких книжок в фонетичній правописі. По довшій дискусії прийнято є внесення.

З черновецької ради міської. Ві второк, дня 23-го с. м., веда ся в раді міській горяча розправа над поданем ОО. Єзуїтів о відступлене ґрунту на 5 метрів широкого для заложеня горада при костелі на площі Фердинанда. Нехристиянські радні виказували, що закиди, мов би они були ворогами християнства, суть неоправдані, а знаний з своєї гнучкости в поглядах бар. Мустаца горячо промавляв за жаданем ОО. Єзуїтів. Особливо ся промова дає багато до думаня, коли згадає ся, що вибори до ради державної вже недалекі... Вкінці рішено прихилити ся до просьби ОО. Єзуїтів.

Господарско-промислове віче, устроєне філією тов. „Просьвіта“ в Самборі відбуло ся дня 18-го с. м. при значній участі членів. Між зібраними було багато шляхти з Білини великої, Бережниць і інших сіл шляхотських. По відправленій службі Божій в місцевій церкві, зібрані ся учасники віча в обширній сали „Сокола“ і тут отворив збори п. В. Слюзар яко заступник голови. Відтак запросив на председателя зборів о. Мих. Зубрицького з Мшанця, на заступника п. Волосянського, міщанина з Старого міста, а на секретарів оо. Онішкевича і Несторовича. По привітній промові відпоручника головного відділу п. Вас. Нагірного, наступив відчит п. Вас. Короля о господарстві рільнім і д-ра Т. Кормоша з Перемишля о касах задаткових і громадских приватних. Над обома відчитами веда ся оживлена дискусія. Описля приступлено до льосования предметів. Всіх предметів було 52: обгортач до бараболі, сіварка ручна, плужок залізний, вага склепова, 20 кіе, 12 сернів, 2 пари вид, дві пари залізних граблів і 12 камінців до коси. Обгортач до бараболі виграла читальня в Білині, сіварку ручну читальня в Берегах, вагу крамниці в Татарях, а плуг залізний п. Куринда з Білинки. Прочі предмети вильосували члени з різних сторін Самбірщини.

Волоска брехливість. В сьогоднішнім числі Gazet-и Viscovineі поміщений лист ніби то з круґів читателів тої часописи і в ній містять ся дві напасти: 1) Питає ся ніби-донисуватель, чому не будуть в німецько-руській низшій гімназії

в Чернівцях учити по волоски, коли в волоско-німецькій низшій гімназії в Сучаві вчать по руски „цілком після принципів“? 2) Закидає ніби-донисуватель „руському катехитови“ (котрому? — *Ред.*), що він перетягає волоскі діти на свій бік, аби вписували ся до рускої гімназії. Довшої полеміки не будемо з Gazet-ою Viscovineі вести, бо Русини вже знають, що в тій газеті, всякі сплетні і напасти на руску гімназію находять все готове безплатне місце. Але скажемо що-до першого запитаня: Так само, як при рускій паралельці не розписаний конкуре на посаду професора рускої мови, бо ту науку буде уділяти професор з висшої гімназії, так само не було причини розписувати конкуре на професора волоскої мови! А впрочім, відки приходять рускі діти вже в першій класі учити ся окрім викладової рускої мови і німецької яко предмету ще й третьої, волоскої мови? А що в волоских паралельках в Сучаві вчать по руски „після принципів“, се ми перший раз чуємо. Ми доси лише знали, що до сучавської гімназії ходять рускі діти і забувають свою рідну мову, бо не мають нагоди учити ся єї в тамошній гімназії. О скільки ми поінформовані, там навіть нема — хіба окрім директора Ренти, котрий задля браку часу не може тої науки уділяти — нікого, хто би міг учити по руски належито. — А що-до другого питаня того ніби-донисувателя, то оно виглядає вже на просту, цілком звичайну напасть. Передавсім ми не знаємо жадного „руського катехита“, а лише гр. пр. катехита для Русинів і гр. кат. катехита. Отже котрий то катехит, чи православний чи гр. католицкий намовляє волоскі діти до рускої гімназії? Можна би у того дописувателя довідати ся, при котрій народній школі той ревний „руський катехит“? Ми о агітаціях між Волохами в користь рускої гімназії не знаємо доси нічого, а коли учитель-Русин або катехит-Русин навчає ученика-Русина, що повинен вписати ся до рускої гімназії, то в тім не можна ніяк добачити щось протизаконного, і тим не агітує ся прецінь против Волохів. Русини ніколи не старали ся зрусчити волоскі діти: на се нема жадного приміру ані доказу, але о противнім можуть справедливі люди переконатися от хоч би й тепер в православної школі народній! А коли румунізатори до своєї неоправданой агітації против рускої гімназії ще додають безідставні напасти, то ніхто мабуть не подивує ся, коли ми їх порівнаємо з тим злодієм, що вкрав і каже другого, невинного ланати.

Сили і довгота правої а лівої руки. В Лондоні єсть від недавна інститут, де мірять людей. На 100 міряних людей було 60 таких людей, мужчин, у котрих права рука була сильніша як ліва, у 16 були обі руки однаково сильні, а у 32 була ліва рука сильніша як права. У женщин було на відворот; 24 мали ліву руку сильнішу як праву. Дальше показало ся, що у жінок частійше як у мужчин мають обі руки однаково силу. Що-до довготи то показало ся, що у більше людей права рука і ліва нога єсть трохи довші. Міряно також руки і ноги на кістках людских і показало ся, що ані в однім случаю права і ліва рука, права і ліва нога не були так правильні, як би того рівномірність вимагала.

Складки. На руску друкарню: о. крил. др. Ів. Гробельський в Станіславові (по раз другий) 5 зр., секр. суду в Чернівцях Бадіян 25 зр., заступ. нотаря в Чернівцях Сем. Барановський (по раз другий) 5 зр., Н. Н. адвокат в Чернівцях 50 зр.; — разом 788 зр. 21 кр.

Помер о. Лев Бачинський, гр. кат. парох в Тудорковичах, варяжского деканату, бувший перший капелан бл. п. єпископа Пелеша, в 34-ім році життя, а 12-ім євьященства.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 25-го червня 1896 року.

Еденбург. 76-ий полк піхоти празнує пам'ять битви під Кустоцьою. Сюди приїхав архи-

(Дальше буде.)

князь Отто з генеральним інспектором кавалерії гр. Паром.

Будапешт. Угорський сойм перервав наради до 3-го вересня.

Фероль (в Іспанії). Сюди прибула французька ескадра. На березі витала її численна публіка одушевленими окликами: Най жие французько-іспанський союз!

Царгород. Вірменина Каракіна, котрий убив одного правительственного урядника і хотів забити жандарма, повішено.

ВИШИВКИ

всхідної Галичини

після колекції зібраної Товариством „Клуб Русинів у Львові“, появилсь накладом Антона І. Хойнацького з літографічного заведення Андрія Андрейчина по ціні

3 зр. 30 кр.

за примірник, складаючий ся з 20 таблиць в 4^о королевського формату в хорошо виділаній теці.

Видане сих „Вишивок“ перевиснає значно подібного рода виданя, що появилсь в Києві, Одесі і Москві, і то не лише під виглядом технічного викінчення, але також і під виглядом самого змісту, бо видане се складає ся з точних репродукцій численних взорів народних вишивок з повітів Борщів, Городенка, Калуш, Надвірна, Святин, Товмач і інших о вірнім наслідуваню красок, уживаних народом в дотичній окрестности.

З замовленнями належить звертатись до Антона І. Хойнацького, управителя Книгарні Ставропільського Інститута у Львові, улица Руска ч. 3. 18—26

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і веім вірним через Виреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти веїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрови“ можливість обезпечувати і виплачувати і **найвищі суми.**

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після веїх можливих комбінацій в товаристві **взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористивійші услівя і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство **взаїмного кредиту „Дністер“**, стоваришене зареєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя по 5 процент. Гваранція цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, вільних від тигарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекція товариства **Дністер** у Львові іменовала мене своїм агентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарських, церков з урядженем, знарядів домашних і господарських (возів, плугів і т. п.) худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — **Корнїло Салабан**, агент „Дністра“ в Чернівцях, улица Пумпула ч. 25.

Для школярів!

Товариство „Просвіта“ при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. священиків, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені о позолоченими берегами, можна купити в **канцелярії товариства у Львові в ринку ч. 10**, по слїдуючій ціні:

Розкази про сили природи 20 кр., Оповіданя о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр., Повістки для дїтий 27 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Істория Руси ч. I. 25 кр., Істория Руси ч. II. 23 кр., Лев і коноплї 24 кр., Рогата худоба 45 кр., Про живодоти і ліси 20 кр., Венямин Франклїн 16 кр., На досвітках 22 кр., Серед ледового моря 25 кр., Житє сьв. великомученика і лікаря Панталеймона 20 кр., Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр., Відкрите Америки 22 кр., Звїрята шкідні і пожиточні 42 кр., Перекотиполе, повістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр., в лучшій оправі: а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр., б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60, 1-80 зр.

В рускім товаристві педагогічнім, улица академічна ч. 8, у Львові, можна також дістати на премії для учеників слїдуючі виданя:

Образкові виданя. Звїринець 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавки 10 кр., Менажерия 10 кр., Робінзон 40 кр., Квіточка 20 кр., Віночок 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гете-Франко: Ліс Микита 50 кр., Мірон: Пригоди Дон Кіхота 40 кр.

Виданя без образків. Читанка ч. I, II, III, IV, оправні 20 кр., без опр. 10 кр., Вязанка желань 10 кр., Хемія Роское 40 кр., Учитель на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 зр., Давінок на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 зр., Ів. Левіцкій: Попадсьє Рїздвяні сцени 10 кр., Вол. Шухевича: Записки школяря 20 кр., О. Нижанковекій: Батько і мати, двосєйї для дїтий з фортецяном, 10 кр., Леонїда Глібова: Байки 5 кр., В. Чайченка: Олеся; Козар; Грицько по 5 кр., Дума про княгиню Кобзаря 5 кр., Дїпрової Чайки: Казка про сонце та єго сина; Писанка по 5 кр., М. Лисенко: Тече вода з-під явора. Двосєйї з фортецяном. 10 кр., Мана етнографічна Русь-України 20 кр., Гордїенко: Картагїнці і Римляни 20 кр., Юлій Верне: Подорож довкола землі 60 кр., Барановекій: Приписи до іспитів 20 кр., Молитвенник народний, в полотно оправлений, 20 кр., д-ра Л. Кельнера: Коротка істория педагогії 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и								
	поспїшні	особові	мішані		поспїшні	особові	мішані						
до Чернівців				з Чернівців									
3 Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломїї і Снятина	1128	657	1028	550	347	941	1029	538					
3 Букарешту, Яс, Сучави, Глібоки	329	912	1000	523	1203	717	1048	616					
3 Новоселиї, Садагури								430 621					
до Львова				зі Львова									
3 Відня, Кракова	130	510	655	930	955	250	1100	440	955	645			
3 Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	955		613	728	201		211	600		930	1045		
3 Підволочиск	230	1005	805	510				225	614		948	1112	
3 „ на Підзамче	218	950	742	445						610	1025	245	1015
3і Стрия			1210	8	150						522	935	722
3 Белзця			800	545							915	705	
3і Скольного і Стрия			1010										305
3 Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)		845								840			

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейський час різнить ся від львівського о 36 мінут, а від черновецького о 44 мінут; коли на залізници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецькім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцію відповідає **Осип Маковей.**
З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

